

24 Cathedral Road / 24 Heol y Gadeirlan
Cardiff / Caerdydd
CF11 9LJ

Mr Llŷr Gruffydd AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Tel/Ffôn: 029 2032 0500
Fax / Ffacs: 029 2032 0600
Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660
info@audit.wales / post@archwilio.cymru
www.audit.wales / www.archwilio.cymru

Cyfeirnod: IE/20004/AC/191/caf
Dyddiad cyhoeddi: 5 May 2020

Annwyl Llŷr

Diweddariad ar gyfer y Pwyllgor Cyllid

Yn yr amser eithriadol hwn, roedd arnom eisiau rhoi diweddariad i'r Pwyllgor ar effeithiau posibl argyfwng y Coronafeirws ar y gwaith yr ydym yn ei gyflawni ac ar ein sefyllfa ariannol.

Cynllun Blynyddol ac Amcangyfrif 2020-21

Fel y gwyddoch, y mis diwethaf fe wnaethom dynnu'n ôl o'r holl waith archwilio ar safle er mwyn caniatáu i'r gwasanaeth cyhoeddus ganolbwyntio ar ei ymateb di-oed i'r pandemig. Roedd yr adborth a dderbyniwyd i'r penderfyniad hwnnw yn un cwbl gadarnhaol. Rydym wedi parhau i wneud cynnydd ar weithgarwch arall tra'n gweithio ac yn ymgysylltu o bell.

Rydym yn parhau'n ymrwymedig i sicrhau na fydd ein gwaith archwilio'n cael effaith niweidiol ar ymdrechion cyrff cyhoeddus, sydd dan bwysau mawr, i ddelio â'r argyfwng cenedlaethol. Nid yw hynny, fodd bynnag, i ddweud y dylem fod yn gwbl oddefol. Mae gan waith archwilio cyhoeddus, sydd wedi ei dargedu a'i gyflawni'n dda, ran bwysicach nag erioed i'w chwarae ar yr amser yma o ran sicrhau gwerth am arian, llywodraethu da ac atebolrwydd.

Yr her i ni yw adrodd ar lefel briodol ar sail tystiolaeth i gefnogi atebolrwydd a chynnig mewnwelediad ar yr adeg fwyaf addas. Rhaid inni beidio â mynd ar ffordd gweision cyhoeddus sy'n gweithio'n galed i achub bywydau, ond mae'n rhaid inni hefyd sicrhau ein bod yn adrodd mewn dull digon cadarn a phrydlon i gefnogi atebolrwydd priodol am arian cyhoeddus. Ysgrifennodd yr Archwilydd Cyffredinol at Brif Weithredwyr yr holl gyrff a archwilir yr wythnos hon, yn egluro sut y byddwn yn mynd o gwmpas ein gwaith yn y misoedd sydd i ddod. Amlinellir y themâu allweddol isod, y bydd y cyfan ohonynt, fe gredwn, yn darparu mewnwelediad pwysig i gefnogi gwaith y Pwyllgor a'r Senedd yn ei chyfanrwydd.

Mae'n amlwg eisoes i dimau archwilio bod pobl a sefydliadau ar draws gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn datblygu ffyrdd newydd ac arloesol o weithio mewn ymateb i COVID-19. Mae'r argyfwng yn gorfodi pawb ohonom i arloesi a mynd i'r afael â materion hirsefydlog ar frys. Bydd cyfleoedd a risgiau yn ddiamau yn dod i'r amlwg yn ystod y cyfnod hwn a all, os gweithredir arnynt yn gynt yn hytrach nag yn hwyrach, gynhyrchu manteision amser real a bod o gymorth i liniaru risgiau eraill. I'r perwyl hwnnw, mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi cychwyn gwaith arloesol i ddal a rhannu dysgu a phrofiad mewn amser real ar draws y cyrff a archwilir gennym. Byddwn yn rhannu'r hyn sy'n cael ei ddirnad o ganlyniad yn gyflym â'n cysylltiadau allweddol ar draws gwasanaeth cyhoeddus Cymru.

Mae Archwilio Cymru yn olrhain llifoedd cyllid amrywiol COVID-19 oddi wrth Llywodraethau'r DU a Chymru ac yn ystyried beth yw'r ffordd orau i sicrhau pobl Cymru bod yr arian hwnnw'n cael ei reoli'n dda a bod llywodraethu ac atebolrwydd priodol am y defnydd o arian cyhoeddus. Gan edrych ychydig ymhellach ymlaen, rhagwelwn y byddwn yn canolbwyntio ar yr hyn y mae effaith yr argyfwng presennol yn ei olygu o ran cadernid a ffurf y gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru yn y dyfodol.

Rydym wedi gweithio'n agos gyda swyddogion Llywodraeth Cymru i ddatblygu ffordd synhwyrol ac ymarferol ymlaen ar gyfer gwaith archwilio cyfrifon, gyda golwg ar ymestyn amserlenni'r cyfrifon ymarferol a'r gwaith archwilio ar gyfer y llywodraeth ganolog a chyrrff y GIG. Mynegodd yr Archwilydd Cyffredinol ac Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru hyn yn eu llythyr ar y cyd dyddiedig 14 Ebrill at y Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus.

Os daw yn amlwg y gall terfynau amser statudol gael eu colli o ganlyniad i'r amserlenni diwygiedig y cytunir arnynt, byddwn yn ceisio hysbysu'r Pwyllgor cyn gynted ag y bo modd. Mae'n anffodus ei bod bron yn sicr na fydd y diwygiadau defnyddiol iawn i'r gofynion gosod, a gynigiwyd ym Mil Archwilio Cyhoeddus (Diwygiad) (Cymru) drafft y Pwyllgor, yn eu lle mewn pryd i atal torri'r terfynau amser statudol.

O ran llywodraeth leol, rydym yn gweithio gyda Chymdeithas Trysoryddion Cymru ac awdurdodau lleol unigol ar newidiadau defnyddiol y gellid eu gwneud i'r cyfrifon am eleni fydd, er hynny, yn dal i gwrdd â'r gofynion cyfreithiol a phroffesiynol. Mae deddfwriaeth eisoes yn caniatáu i awdurdodau lleol ohirio cyhoeddi cyfrifon a archwiliwyd.

Gobeithiwn fod hyn yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor bod ein hadolygiad o'n rhaglenni gwaith yn mynd rhagddo a bwriadwn adrodd yn ôl i chi yn y misoedd i ddod. Ein bwriad yw defnyddio ein Hadroddiad Dros dro fel y mecanwaith ffurfiol i ddiwygio'r hyn y gellir ei gyflawni eleni.

Yn cyd-redeg â'n hadolygiad o'n rhaglenni gwaith archwilio a gwaith corfforaethol byddwn yn ailasesu ein rhagdybiaethau gwariant ac incwm am y flwyddyn. Rydym yn tynnu sylw yn awr, fodd bynnag, at y tebygolrwydd o ostyngiad sylweddol yn ein hincwm amcangyfrifedig o ffioedd gan y cyrff cyhoeddus yr ydym yn eu

harchwilio, yn sgil newidiadau i swm ac amseriad ein gwaith archwilio ar gyfer y flwyddyn. Mae'r arwyddion cynnar yn awgrymu y bydd angen i ni ofyn am arian cyllideb atodol o Gronfa Gyfunol Cymru er mwyn gwneud iawn am y diffyg oherwydd y gostyngiad hwn mewn incwm ffioedd, llai'r gostyngiadau mewn costau gweithredu yr ydym yn gallu eu sicrhau. Y gwir yw, gan mai costau staff sy'n cyfrif am bron 80% o'n costau gweithredu, nid oes ymateb hawdd na chyflym y gallwn ei wneud i leihau ein costau, ond rydym yn lleihau i'r eithaf y gwariant nad yw'n uniongyrchol gysylltiedig â chyflawni ein rhaglenni gwaith diwygiedig. Fel y crybwyllwyd uchod, rydym yn ailflaenoriaethu ein harbenigedd a'n capasiti archwilio tuag at waith arall sy'n ychwanegu gwerth, ond ni ellir codi tâl am y gwaith hwnnw drwy'r Cynlluniau Archwilio yr ydym wedi cytuno arnynt gyda'r cyrff a archwiliwn. Eto, rydym yn gweithio'n fanwl drwy hyn a byddwn yn diweddarau'r Pwyllgor yn y misoedd i ddod.

Archwilio Cymru

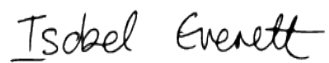
Byddwch wedi sylwi ar y newid yn yr hunaniaeth a'r enw yn y llythyr hwn. Mewn ymateb i adborth ar y ffordd yr ydym yn cyfathrebu ac yn ymgysylltu, y llynedd fe benderfynasom ddwyn ynghyd hunaniaethau gwahanol Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru dan un hunaniaeth ymbarél - Archwilio Cymru. Dilynodd hyn ein prosiect trawsnewid cyfathrebu ac effaith, y buom yn ei drafod gyda'r Pwyllgor o'r blaen. Mater eilradd, yn amlwg, yw hwn yn yr amgylchiadau presennol, ac felly nid ydym wedi tynnu sylw mawr at y newid a byddwn yn ei ledaenu'n dawel ac ar gost isel dros y misoedd nesaf.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn dal yn endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain, ond byddwn yn gweithredu fel Archwilio Cymru o hyn ymlaen yn y rhan fwyaf o'n gwaith gyda'r cyhoedd. Dim ond un rhan ydyw o raglen ehangach o newid ar gyfer ein hadroddiadau archwilio; ein gwefan; ein harddull gyfathrebu a'r ffordd yr ydym yn ymgysylltu'n fwy cyffredinol, yr ydym yn gobeithio y byddwch yn ei chydabod ac yn ei gwerthfawrogi. Byddwn yn gweithio gyda thîm clericio'r Pwyllgor ar y defnydd o'r hunaniaeth newydd a byddwn yn cyfathrebu'n ehangach ar draws y Cynulliad ar yr amser priodol.

Yn olaf, hoffem roi ar gof a chadw gyda'r Pwyllgor ymateb rhagorol staff Archwilio Cymru ar yr amser anghyffredin hwn. Maent i gyd yn gweithio o'u cartrefi ac yn ymgysylltu o bell â chydweithwyr mewn cyrff a archwilir i fod mor gefnogol a hyblyg ag sydd modd wrth gyflawni ein gwaith. Rydym wedi rhoi cryn bwys ar les y staff, gan weithio'n agos gyda chynrychiolwyr ein hundebau llafur, ac mae'r adborth gan y staff wedi bod yn gadarnhaol.

Gobeithio bod y diweddariad hwn yn ddefnyddiol i'r Pwyllgor ac, wrth gwrs, rydym yn hapus i roi mwy o wybodaeth os bydd angen.

Yn gywir

ISOBEL EVERETT
Chair, Wales Audit Office

ADRIAN CROMPTON
Auditor General for Wales